

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नागपूर जिल्हा

१९९४-९५

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

रुत-कालीन उद्योगकरीता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - नागूर

१९९४ - ९५

अर्थ व सांख्यिकी संवालनालय,

नियोजन विभाग,

महाराष्ट्र शासन,

मुंबई

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक त्मालोचन

१९९४ - ९५

शुध्द पत्रक

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	पृष्ठ क्रमांक	वाच/तक्ता क्रमांक	रकाना क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुध्द/अस्पष्ट	शुध्द/बरोबर
१	२	३	४	५	६	७
		<u>तक्ते</u>				
१.	१	१. १	१३	२	अस्पष्ट	६०६
२.	३५	३. २	३९	२	अस्पष्ट	६१८०९६
३.	४२	३. ५	९	१४	अस्पष्ट	५१५२
			९	१५	अस्पष्ट	५०५०
			१०	१४	अस्पष्ट	४१३
			१०	१५	अस्पष्ट	२८
४.	५८	३. ९	१६	११	अस्पष्ट	४७८५
५.	६१	३. ११	१३	३	अस्पष्ट	८९६

टीप :- त्मालोचन व तक्तांत जेथे-जेथे तालुका असा शब्दप्रयोग करण्यांत आलेला आहे त्याऐवजी "तहसील" असे वाचावे.

दुसरीक्षेपांत जिल्हा

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	परिमाण	नागपूर जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

[एक] प्राकृतिक रचना

अ) भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	२०.३५ ते २१.४४	१६.४ ते २२.१
२] पूर्व रेखांश	अंश	७८.१५ ते ७९.४०	७२.६ ते ७७.९

ब) हवामान

१] किमान तपमान	डिग्री सेल्सिअस	१०.३	२.४ [९३-९४]
	[नागपूर शहर]		
२] कमाल तपमान	डिग्री सेल्सिअस	४५.५	४८.७ [९३-९४]
३] पर्जन्य [सरासरी] [१९९४]	मी.मी.	१६१८.२	उ. ना. [९३-९४]

क) प्रशासकीय विभाग [१९९४-९५]

१] तालुके	संख्या	१४	३२५
२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९७
३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	-	उ. ना.
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	-
५] शहरे [१९९१]	संख्या	२३	३३६
६] गावे [सूक्ष्म [१९९१]	संख्या	१८४८	४३०२५
७] १] निर्जन	संख्या	२४३	२६१३
२] वस्ती असलेली	संख्या	१६३५	४०४१२
८] क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी.	२९३१	३०७७१३

[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१.३.१९९५]

१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९७
२] महानगरपालिका	संख्या	१	१३
३] नगरपरिषद	संख्या	१०	२३२
४] कटक मंडळे	संख्या	१	७
५] ग्रामपंचायती	संख्या	७७५	२७५५८
[गट ग्राम पंचायती धरून]			

१	२	३	४	५
	६] पोलिस स्टेशन [३१.३.९५]	संख्या	४२	८९३ [१.६.९४]
	७] पोलिस चौकी. [३१.३.९५]	संख्या	९९	१४६६ [१.६.९४]
[तीन] लोकसंख्या [१९९१]				
	१] ग्रामीण लोकसंख्या	"०००"	१२५६	४८३९६
	२] नागरी लोकसंख्या	"०००"	२०३१	३०५४२
	३] एकूण लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	३२८७	७८९३८
	४] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	६१९	८७५८
	५] अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [१९९१]	टक्केवारी	१८.८३	११.०९
	६] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	४५८	७३१८
	७] अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [१९९१]	टक्केवारी	१३.९३	९.२७
	८] पुरुष [१९९१]	"०००"	१७१०	४०८२६
	९] स्त्रिया [१९९१]	"०००"	१५७७	३८११२
	१०] स्त्रिया पुरुष प्रमाण	हजार पुरुषांमागे स्त्रियांची प्रमाण	९२२	९३४
	११] घनता	दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	३३१	२५७
	१२] तांदूळतेचे प्रमाण [१९९१]			
	१] एकूण	टक्केवारी	७३.६४	६४.९
	२] पुरुष	टक्केवारी	८१.७९	७६.६
	३] स्त्रिया	टक्केवारी	६४.७४	५२.३
	४] राज्यामध्ये जिल्ह्याचा प्रमाण	संख्या	२	-
[चार] कृषी [अस्थायी]				
	१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	९८६	३०७५८
	२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	--- " ---	१४०	५२७७
	३] शेतित उपलब्ध नसलेली जमीन		[१४.२०]	[१७.१५]
	अ] विंगर शेतित वापरतालेली जमीन	हजार हेक्टर	१०२	१२३०
	ब] पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	--- " ---	१५०	१७१६
	एकूण [अ + ब]		२५२	२९४६

१	२	३	४	५
[चार]	७] पडीत जमीनी व्यातिरिक्त		९२-९३	९७-९६
	लागवड नु फेलेली इतर जमीन			
	१] कायम गुरे घरण आणि इतर	हजार हेक्टर	५२	१३५२
	२] हाडे धुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	२२	१९३
	३] लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	७०	९८९
	५] पडीत जमीन			
	१] चालू पड	हजार हेक्टर	२२	१०२३
	२] इतर पड	हजार हेक्टर	४१	१०७५
	६] पिकाखालील क्षेत्र			
	१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५३१	१७८९७
	२] हुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	४४	३५२१
	३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	५७५	२१४१८
	७] ओलित क्षेत्र			
	१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	११३	२५२१
	२] एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	१४७	३३०१
	८] महत्त्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र [अन्नाधान्ये]	हजार हेक्टर	२४१	१३५२७
	९] वहित धारण जमीन		[१९२०-२१ अंतिम]	[१९२०-२१ अंतिम]
	१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	११४०	३२७४७
	२] २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	९७०	६०२४४
	३] १० हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या [००]	४५	१७०६
	१०] जमीन महत्तम वसुली [१९२४-२५]	लाभ रुपये	१०.२३	६४.१७
	११] जिल्हा पारिषदांचा उपकर [१९२४-२५]	हजार रुपये	३११९	} १६७७५०
	१२] पंचायत समितींचा उपकर [१९२४-२५]	हजार रुपये	१६७१	
[पाच]	पशुसंवर्धन [पशुगणना]		[१९२२ अस्थायी]	[१९२२ अंतिम]
	१] एकूण पशुधन	संख्या "०००"	१०४८	३६३९३
	२] गार्ड व बैल	संख्या "०००"	६३४	१७४४१
	३] म्हशी व रेडे	संख्या "०००"	८८	५४४७
	४] गेंदया	संख्या "०००"	१७	} १३०१५
	५] फेडया	संख्या "०००"	३०८	
	६] कोंबडया व दळे	संख्या "०००"	५९१	३२१८७

१	२	३	४	५
[सहा] सहकार [१९९७-९५]				
१]	सहकारी संस्था	संख्या	४४९२	१३४४०१
२]	प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्था	संख्या	५९७	११९७५
३]	प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांची सभासद संख्या	हजारांत	२०४	८६५८
४]	सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	२७७	१९३६२
५]	प्राथमिक कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	रु. कोटी	७६.४९	११८६
[सात] जलसिंचन [पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व सुरुवातील लाभक्षेत्र [१९९४-९५]				
१]	मोठे प्रकल्प	संख्या	१	३३
२]	मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र १ व २ चे	हजार हेक्टर	२७९	८४००
३]	लघु प्रकल्प [पृष्ठ भाग] लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	७१३ ३९	१७०० -
४]	सिंचन विहिरीजाली भिजणारे क्षेत्र [१९९२-९३]	हजार हेक्टर /	६५	१३७३
[आठ] उद्योग [१९९४-९५]				
१]	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	१६३४	२८४०४
२]	नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादन चालू असलेले]	संख्या	१३४८	२४५४९
३]	सहकारी साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धरून]	संख्या	१	१५५
४]	सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन	हजार टन	७	४५०४८
५]	सर्द सूत गिरण्यांची संख्या	संख्या	९	३२८
नऊ] वीज [३१.३.१९९५]				
१]	वीज पुरवठा केलेली शहरे व पेडी	संख्या	१९०१	३२४१३
२]	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	१८७८	उ. ना.
३]	वीज पुरवठा केलेले पंप तंत्र [३१.३.९५]	संख्या "०००"	५८	१९२१
४]	बसविण्यांत आलेली गोबर गैस तंत्रे [३१.३.९५]	संख्या	१३३४९	[९१-९२] ४१५०१२

१	२	३	४	५
[दहा]	सार्वजनिक आरोग्य [१९९४]			
	१] रुग्णालये	संख्या	३०	८९८
	२] दवाखाने	संख्या	१४०	१५८५
	३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	४५	१६९५
	४] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	-	१६१
	५] एकात्मिक पाल विभागे गट योजना	संख्या	८	-
	६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	६१७८९२	-
[अकरा]	शिक्षण [१९९४-९५]			
	१] स्कूल प्राथमिक शाळा	संख्या	२३३४	६१६८३
	२] एक शिक्षकी शाळा	संख्या	उ. ना.	-
	३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	४३३	११४७५
	४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१३	२९४
	५] प्रत्येक शिक्षकांमार्फत प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३३	३९
[बारा]	दुय्यम शिक्षण			
	१] दुय्यम शाळा	संख्या	६२३	१३०४५
	२] शाळेतील स्कूल विद्यार्थी	संख्या हजारात	३७८	७२४१
	३] शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१२	२२१
	४] प्रत्येक शिक्षकांमार्फत दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३२	३३
[तेरा]	उच्च शिक्षण			
	१] संस्था	संख्या	१०७	[x] १२८९
	२] स्कूल विद्यार्थी	संख्या हजारात	६२	८४५
[चौदा]	[अ] प्रौढ शिक्षण [३१.३.९५]			
	१] प्रौढ शिक्षण फेंद्रांतर्गत जनशिक्षण विलयन केंद्रे	संख्या	१३९	[=] १८०
	२] बाहेर केलेल्या प्रौढांची संख्या	हजारात	३	[=] ५६४४८

[x] वैयक्तिक व आध्यात्मिकी वगळता.

[=] प्रौढ शिक्षण फेंद्रांची व त्यांतर्गत प्रौढांची आकडेवारी.

१	२	३	४	५
[चौदा]	ब.] तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण [१९९४-९५]			
१.	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	३६	४११
	१. शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	७	१८०
	२. अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	२९	२३१
२.	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	३८५७	६७५८४
३.	पदवी अभ्यासक्रम व तांत्रिक संस्था	संख्या	११	११७
	व		[पैकी ९ शासकीय]	
	त्यांची पढिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	२१०१	२३०९२
४.	पदविका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था	संख्या	२४	१२६
	व			
	त्यांची पढिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	३६७५	२२१९०
५.	व्यवसाय प्रशिक्षण संस्था	संख्या	९३	उ. ना.
	[माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गट]			
	व			
	त्यांची प्रवेश क्षमता	"४४०"	५	उ. ना.
[पंधरा]	परिवहन आणि स्वयंपूर्वक [३१.३.९५ अखेर]			
१.	एकूण रेल्वे मार्ग लांबी [३१.३.९५ अखेर]	संख्या	४५४	५४६१
२.	रस्त्यांनी जोडलेली गावे अ] बारगाही	संख्या	७००	२६१८२
	ब] हंगामी	संख्या	४९३	८६८२
३.	एकूण रस्त्यांची लांबी	किं.मी.	७९१२	१८४८६१
४.	राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	—"	२८५	२९५३
५.	राज्य महामार्गाची लांबी	—"	११०३	३२९४७
६.	महत्त्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	—"	७७०	४१६४२
७.	इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	—"	११४०	४१२४०
८.	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	—"	४६१४	६६०७९
[सोळा]	सकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
१.	द्वारिद्र्य रेखांकीय कुटुंबे [१९८१]	हजारात	१११	३४३४
२.	१९८२-८३ च्या सर्वेक्षणानुसार १९९४-९५ अखेर			
	जुने लाभार्थी	संख्या	१३६७५	[x]१५२२२
	नवीन लाभार्थी	—"	७३४५३	[x]१८०७५५

१	२	३	४	५
---	---	---	---	---

[ततरा] रोजगार निर्मिती [१९९४-९५]

अ] रोजगार-हमी योजना मनुष्य दिवस ११.७३ ९३८.००
[लाखात]

ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम " २५.४७ ७५२.००

[अठरा] आदिवासी करीता कल्याणकारी योजना [३१.३.९५] [३१.३.९७]

आदिवासी करीता आश्रम शाळा संख्या १३ ६३२

विद्यार्थी संख्या २५०३ १२५०४५

[एकोणीस] भागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना
१९९४-९५

अ] सागात वर्गीयांसाठी दत्तगृहे संख्या ९ १९२

ब] दत्तगृहात राहणारे विद्यार्थी संख्या ७१४ १२७९७

[द्वीस] जिल्हा नियोजन [१९९४-९५]

१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद रु. कोटीत ३६.११ १८८०.१७

२] अनुषंग भरून काढण्यासाठी तरतूद " ९.९८ १६७.१०

[एकवीस] नागरी पुरवठा [१९९४] [१९९५]

१] रास्त भादाची दुकाने १९९४-९५ संख्या १३४० ४१२८७

२] पुरविलेला रकूण ताठा अ] गहू "०००" टन १.९ ६१००

ब] तांदूळ "०००" टन ६.५ ८५८

३] जातकीय गोदामे [खाजगी धरून] संख्या २३ १७८० [९३]

४] साठविण्याची क्षमता "०००" टन ३२ १११८ [१९९३]

टीप :- १] उ.ना. = उपलब्ध नाही.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई